

Славчо Димитров

Тој мрачен објект на посакувањето:
Кон David M. Halperin,
What do Gay Men Want,
The University of Michigan Press, 2007.

Slavčo Dimitrov

Ai objekt i errët i dashjes:
Për David M. Halperin,
What do Gay Men Want,
The University of Michigan Press, 2007.

Ненормалните / Желбени субјекти

Во циклусот предавања од 1974-1975 година, обединети под издавачкиот наслов „Ненормални“, Мишел Фуко, доделувајќи ѝ привилегирано место на психијатријата во генеалогичката на поимот за ненормалниот, ги анализира техниките, механизмите и целокупниот апаратус со кој оваа дискурзивна пракса се инсталира меѓу различните дисциплинарни институции, дискурси и елементи.

Во археологијата на нејзиниот развој и консолидација, Фуко детектира три основни генерализации, барања и референцијали коишто се формулираат во однос на психијатријата: административниот, семејниот и, можеби за нас најинтересниот, политичкиот. Политичкиот повик до психијатријата бара од неа да создаде услови и да понуди нешто што Фуко го определува како *дискриминанција* меѓу поединците, групите, идеологиите и меѓу самите историски текови.

Тргувајќи од отстапувањата од нормата и одмерувајќи ја постојано оската на волното и неволното, барањето на психијатријата веќе нема да биде да се

Subjektet jonormale /e dëshiruara

Në ciklin e ligjëratave nga viti 1974-1975, të përmbledhura në titullin botues “Jonormalë”, Mishel Fuko, duke i dhënë vend të privilegjuara psikiatrisë në gjenealogjinë e kuptimit për jonormalin, i analizon teknikat, mekanizmat dhe aparatusin e tërësishëm me të cilin kjo praktikë instalohet midis institucioneve disiplinore, diskurseve dhe elementeve të ndryshme.

Në arkeologjinë e zhvillimit e konsolidimit të saj Fukoja detekton tri kërkesa themelore e preferenciale të cilat formulohen në raport me psikiatrinë: administrativen, familjaren dhe, ndoshta, për ne më interesantja, politikja. Thirrja politike prej psikiatrisë kërkon të krijojë kushte dhe të ofrojë diçka që Fukoja e përcakton si *diskriminantë* midis individëve, grupeve, ideologjive dhe midis vetë ecurive historike.

Duke u nisur nga largimi nga norma dhe duke e matur vazhdimisht boshtin e të vullnetshmes dhe të pavullnetshmes, kërkesa e psikiatrisë nuk do të jetë

пронајде „мал елемент на делириум под нагонското кој ќе овозможи тоа да се забележи како лудило“.¹ Од втората половина на 19 век, зад секој делириум ќе се бара некакво ситно пореметување на волното и неволното, автоматското, спонтаното, нагонското, а со цел да се овозможи разбирање на лудилото и систематизација на секој гест, акт, социјална релација и однесување, мисловен модул и агенција на инаугурираниот дискурзивен норматив, овојпат низ призмата на нагонската сфера, апроприрајќи ги механизмите на христијанската исповед и пасторала кои ќе доживеат целосна ревитализација во контекстот на психоанализата како потпорна дискурзивна оска на психијатријата, и интерпелирајќи го сексуалниот и половиот субјект, психијатријата и психоанализата ќе се стекнат со исклучително потентно место во дискурзивната дисциплинарна и регулаторна мрежа на спроведување и практикување на моќ.

Во ваквиот контекст, ќе се одбележи и раѓањето на хомосексуалниот (машки) субјект преку психијатријскиот перформатив на негово дефинирање и карактеризација. Со текстот на Вестфал (Westphal) од 1870 година, „за спротивните сексуални сензации“² започнува една нова историја на сексуалноста во која преку континуираната медиализација, психијатризација и психологизација, хомосексуалецот(ката) и неговата дискурзивна објективизација и конструкција се стекнуваат со сопствен идентитет и статус на субјект.

Полот, нагонот (желбата) и сексуалноста се инструментализираат како основни стратемии со коишто хомосексуалното тело станува предмет и извор на една хипертекстуализација и хипердискурзивност, која полека, но сигурно го гравира/инскрибира сопственото регулаторно исказно поле околу и во телото на новофабрикуваниот вид - Хомосексуалецот(ката).

më që të gjejë “një element të vogël të deliriumi nën instinktiven i cili do të mundësojë që ky të shënohet si çmenduri”.¹ Nga gjysma e dytë e shekullit 19, pas çdo deliriumi do të kërkohet ndonjë çrregullim i imët i të vullnetshmes dhe të pavullnetshmes, automates, spontanes, instinktives e me qëllim që të mundësohet kuptimi i çmendurisë dhe sistematizimi i çdo gjesti, akti, relacioni dhe sjelljeje sociale, moduli mendues dhe agjenci e normativit të inauguruar diskurziv, kësaj radhe përmes prizmit të sferës instinktive, duke apropiuar mekanizmat e rrëfimit dhe pastorales së krishterë të cilat do të përjetojnë rivitalizim të tërësishëm në kontekst të psikanalizës si shtizë mbështetëse diskurzive e psikiatrisë dhe duke e interpretuar subjektin seksual dhe të përkatësisë gjinore, psikiatria dhe psikanaliza do të fitojnë një vend jashtëzakonisht potent në rrjetën disperzive disiplinore dhe rregullatore të zbatimit dhe praktikimit të fuqisë.

Në kontekstin e këtillë, do të shënohet edhe lindja e subjektit (mashkullor) homoseksual përmes performativit psikiatrik të definimit dhe karakterizimit të tij. Duke filluar me tekstin e Vestfalit (Westphal) nga viti 1870, “për sensacionet e kundërta seksuale”² fillon një histori e re e seksualitetit në të cilën përmes medikalizimit, psikiatrizimit dhe psikologjizimit të vazhdueshëm, homoseksuali dhe objektivizmi e konstruksioni i tij fitohen me identitetin dhe statusin e vet të subjektit.

Përkatësia gjinore, instinkti (dëshira) dhe seksualiteti instrumentalizohen si strategjema themelore me të cilat trupi homoseksual bëhet objekt dhe burim i një hipertekstualizimi dhe hiperdiskurziviteti, i cili ngadalë por me siguri e gravon/inscribon fushën e vet rregullatore thënëse përreth dhe në truën e llojit të rifabrikuar – Homoseksualit.

Почнувајќи од хомофилното движење па до денес, дискурзивното поле на психијатријата, психологијата и психоанализата продолжува да биде доминантен терминологски инструментариум и епистемолошки апаратус во дискусиите и политиките (како хомофобичните, така и еманципаторските) за хомосексуалноста и геј субјективитетот.

Комплексниот археолошки проект на Фуко во доменот на хуманистичките науки и сериозната критика на психијатријата и психоанализата со коишто ги проблематизира релациите меѓу субјектот, вистината и диспозитивот на моќта, претставуваат континуиран напор за изнаоѓање нови релации на субјектот и вистината, нови механизми за херменевтика на субјективитетот, нови модели на грижа и конституција на себноста, како и нови практики на креирање и процесуирање на знаењето за себе со коишто би се понудила алтернатива на доминантната пракса на мапирање и психо-анализирање на душевната внатрешност и субјективитетот дефиниран преку желбата, половоста и сексуалноста. „Целата уметност на живеењето се состои во убивањето на психологијата“³ и во субјективизацијата на дискурсот како субверзивен акт на експериментирање, аскеза и вежба врз самиот себе.

Жртви на сопствената природа

Откако во 1995 година го прогласи Фуко за светец,⁴ Дејвид Халперин, следејќи ги постапките на Фуко, во својот последен есеј насловен како „Што сакаат геј мажите“ смело, радикално и ингениозно ги проследува заемните преклопувања на прашањата за сексуалното ризично однесување и геј субјективитетот во добата на незапирливиот пркос на епидемијата на ХИВ/СИДА.

Duke u nisur nga lëvizja homofile e deri më sot, fusha diskurzive e psikiatrisë, psikologjisë dhe psikanalizës vazhdon të jetë instrumentarium dominant terminologjik dhe aparatus epistemologjik në diskutimet dhe politikat (si homofobike, ashtu edhe emancipatore) për homoseksualitetin dhe geј subjektivitetin.

Projekti kompleks arkeologjik i Fukosë në domenin e shkencave humanitare dhe kritika serioze e psikiatrisë dhe psikanalizës me të cilat i problematizon relacionet midis subjektit, të vërtetës dhe diapozitivit të fuqisë, paraqesin përpjekje të vazhdueshme për gjetjen e relacioneve të reja të subjektit dhe të vërtetës, mekanizma të reja për hermeneutikën e subjektivitetit, modele të reja të kujdesit dhe konstituivit të qetësisë, si dhe të praktikave të reja të krijimit dhe procesuimit të diturisë për vete me të cilat do të ofrohej alternativë e praktikës dominante të mapimit dhe psikanalizimit të brendisë shpirtërore dhe subjektivitetit të definuar përmes dëshirës, gjinisë dhe seksualitetit. “I tërë arti i jetesës përbëhet në vrasjen e psikologjisë”³ dhe në subjektivizmin e diskursit si akt subversiv i eksperimentimi, askezis dhe ushtrim mbi vetveten.

Viktima të natyrës së vet

Prej se në vitin 1995 e shpalli Fukonë për të Shenjtë,⁴ Deјvid Halperlini, duke i ndjekur veprimet e Fukosë, ne esenë e tij të fundit me titull “Çfarë duan геј meshkujt” guximshëm, në mënyrë radikale dhe ingenioze i ndjek përputhjet e ndërsjella të çështjeve për sjelljen me rrezik seksuale dhe геј subjektivitetin në kohën e këmbëngulësisë së pandalshme të epidemisë HIV/SIDA.

„Што сакаат геј мажите“ претставува, всушност, сериозен обид да се размислува поинаку. Да се размислува различно и субверзивно. Да се поткопаат и растетерават доминантните психоаналитички и психијатриски дискурси. „Што сакаат геј мажите“ инаугуративно, со самиот наслов, ја начнува оваа насока на мислата, елаборирана подоцна во текот на есејот. „Што сакаат геј мажите“ претставува алузија, пародизирано интертекстуализирање на фамозното Фројдовско прашање – *Што сакаат жените* (посебно во неговата анализа на женската хистерија), подоцна засилено и со мизогините интерпретации и анализи на женската сексуалност кај Лакан и Жижек, како прашање кое во последните неколку децении предизвика силна феминистичка критика.

Маскирана зад ослободителниот сексуален идеал, во (нео)либералистичкиот дух, амнестирајќи го општеството, културата и Симболичкиот поредок од неговата одговорност, преку интерпретацијата на неговите структури како нужни, универзални и еонски и заробувајќи го колективниот мит во онтогенезата на психичка топографија, психоанализата и психијатријата функционираа/т како основни алатки на хомофобичните дискурси на патологизација и регулација не само на маркираниот хомосексуален Друг, туку и на немаркираниот хетеросексуален идентитет.

„Што сакаат геј мажите“ е есеј мотивиран од сè по-фреквентното проблематизирање на прашањето за тоа што сакаат геј мажите, испровоцирано од впуштањето во сексуално ризични акти на геј мажите, а чијшто одговор главно циркулира околу интерпретацијата на геј желбата и геј субјективитетот како детерминиран од истата.

“Çfarë duangej meshkujt” paraqet, në të vërtetë, një orvatje serioze të mendohet ndryshe. Të mendohet ndryshe dhe në mënyrë subversive. Të rrënohen dhe të hallakaten diskurset dominonte psikanalitike dhe psikiatrike. “Çfarë duan gej meshkujt” në mënyrë inauguruese, me vet titullin, e prek këtë kahe të mendimit, të elaboruar më vonë gjatë esesë. “Çfarë duan gej meshkujt” paraqet aluzion një intertekstualizim të parodizuar të pyetjes së famshme të Frojdit – *Çfarë duan gratë (veçmas në analizën e tij të histerisë femërore)*, më vonë e forcuar edhe me interpretimet dhe me analizat mizogine të seksualitetit femëror të Lakani dhe Zhizheku, si çështje e cila në disa dhjetëvjetëshat e fundit dhe vend për kritikë të fuqishme feministe.

E maskuar prapa idealit çlirues seksual, në frymën (neo)liberaliste, duke e amnistuar shoqërinë, kulturën dhe Rendin simbolik të përgjegjësisë së tij, përmes interpretimit të strukturave të tij si të nevojshme, universale e eonike dhe duke harruar mitin kolektiv në ontogjenezën e topografisë psikike, psikanaliza dhe psikiatria funksiononin (funksionojnë) si vegla themelore të diskurseve homofobike të patalogjizimit dhe rregullimit jo vetëm të Tjetrit të markuar homoseksual, por edhe të identitetit të pamarkuar heteroseksual.

“Çfarë duan gej meshkujt” është ese e motivuar nga problematizimi gjithnjë e më frekuentues i pyetjes se çfarë duan gej meshkujt, e provokuar nga lëshimi në aktet e rrezikshme seksuale të gej meshkujve, kurse përgjigja e së cilës kryesisht qarkullon rreth interpretimit të geј dëshirës dhe geј subjektivitetit si i determinuar prej saj.

Дејвид Халперин поттикнува дебата која не само што излегува од психоаналитичките модели на објаснување, туку предлага и нови алтернативни модели за промислување на геј колективитетот, етичко дејствување и ревизија на веќе постојните ХИВ/СИДА стратегии за превенција.

Имено, станува збор за текст кој се обидува да понуди опционален одговор на прашањето и да ги преосмисли можните етички импликации на геј идентитетот отаде психолошката рамка на елаборација преку категориите на интернализирана хомофобија, вина, нарушувања од пост-трауматски стрес, сексуална компулзивност, недостаток на самопочит и самоконтрола и патолошка авто-деструктивност.

Моќта на хомофобичните дискурси се состои во нивната парадоксалност и некохерентност. Хомофобичниот дискурс игра со контрадикторни констативи (подеднакво моќни и како перформативи) на тој начин што секогаш кога едно тврдење ќе биде дисквалификувано како невалидно, потпората се наоѓа во друго, спротивно на претходното тврдење. „Дивата мисла“ на хомофобијата не само што останува игнорантна кон фактите, според кои над 90% од геј мажите не влегуваат свесно во ризичен сексуален акт, туку и подеднакво манипулативно се испресекува со оската на либералистичкиот механизам на практикување на моќ. Во Фукоовска смисла, либералната моќ не се спроведува преку насилство, терор, забрана и цензура. Станува збор за специфичен апаратус на *управување*⁵ преку дарувањето слобода и конструирањето на субјектите како автономни агенси за притоа целосно да ги инвестира со сопствениот норматив и да го конструира полето на изборни можности за агенција. Таа „нормализира, ги прави субјектите одговорни и дисциплинира“.⁶

Dejvid Halperini nxit debat i cili jo vetëm që del nga modelet psikanalitike të shpjegimit, por propozon edhe modele të reja alternative për të menduar për геј kolektivitetin, veprim dhe revizion etik të strategjive tashmë ekzistuese për preventivë nga HIV/SIDA.

Pra, bëhet fjalë për një tekst i cili orvatet të ofrojë përgjigje opsionale në pyetjen dhe t'i riformësojë implikimet e mundshme etike të геј identitetit matanë kornizës psikologjike të elaborimit përmes kategorive të homofobisë së internalizuar, faj, keqësime nga stresi post-traumatik, kompulsiviteti seksual, mungesa e vetërespektimit dhe vetëkontrolli dhe autodestruktiviteti patologjik.

Fuqia e diskurseve homofobike përbëhet në paradoksalitetin dhe jokoherencën e tyre. Diskursi. Diskursi homofobik luan me konstatova kontradiktore (njësoj të fuqishëm edhe si perforatorë) në atë mënyrë që gjithmonë kur një pohim do të diskualifikohet si jovalide, mbështetja gjendet te tjetri, pohimi i kundërt me të përparshmin. “Mendimi i egër” i homofobisë jo vetëm që mbetet injoruese ndaj fakteve, sipas të cilave mbi 90% nga геј meshkujt nuk hyjnë me vetëdije nëakt seksual, por edhe njësoj në mënyrë manipulative pritet me boshtin e mekanizmit liberalit të praktikumit të fuqisë. Në kuptimin fukovjan, fuqia liberale nuk zbatohet përmes dhunës, terrorit, ndalimit dhe censurës. Bëhet fjalë për një aparatus specifik të *drejtimit*⁵ përmes dhurimit të lirisë dhe konstruktimit të subjekteve si agense autonome që me këtë rast tërësisht t'i investojë me normativin personal dhe ta konstrukttojë fushën e mundësive zgjedhëse për agjencinë. Ajo “normalizon, i bën subjektet me përgjegjësi dhe disiplinon”.⁶

Затскривањето зад либералистичката великодушност преку признавање на автономијата и основните човекови права на геј мажите бидува первертирано во продукцијата на нови дискурси за субјективитетот на геј мажите преку потрага по одговорот за ирационалното однесување, како што е ризичниот секс. Сега тие се преиспитуваат низ лупата на смртоносната желба и принципот на танатос (бидејќи логиката на рационалната мисла подразбира грижа и телеолошка насоченост кон самозачувувањето) препуштени сами на себе како одговорни за сопствениот акт и последиците што произлегуваат од него.

Со разлика, но историјата се повторува. Одново се поставува прашањето за ирационалната, неконтролирана, деконструктивна и луда нагонска сфера која го дефинира субјектот на геј мажите. За разлика од методолошкиот пристап на истражувањата за ризичното однесување кај хетеросексуалните двојки, кај коишто ваквиот однос кон ризичниот секс се интерпретира низ опсежна анализа на социјалните фактори, истите студии, изненадувачки, кога станува збор за геј мажите, се фокусираат ексклузивно врз психолошките фактори и извори како најсигурно објаснување за „проблемот“.

Ризичниот секс одново ги поместува границите на значенското поле на животот и смртта, на рационалното и ирационалното и трансгресивниот потенцијал на сексуалноста и нагонската сфера.

Контингентноста и историчноста на ХИВ/СИДА епидемијата станува предмет на универзализација кој се ефектуира преку репетитивното преиспитување на нагонот и неговиот однос кон животот и смртта и неговите импликации врз кристализацијата на геј субјективитетот. Извесни задоволства и модели на

Fshehja prapa shpirtgjerësisë liberaliste përmes njohjes së autonomisë dhe të drejtave thelbore njerëzore të геј meshkujve bëhet e përveturuar në produksionin e diskurseve të reja për subjektivitetin e геј meshkujve përmes gjurmimit të përgjegjësisë për sjelljen iracionale, siç është seksi i rrezikshëm. Të gjitha këto rikërkohen në thjerrëzënedëshirës vdekjeprurësedheparimi i thanatosit (për shkak se logjika e mendimit racional nënkupton kujdes dhe orientim teleleogjik kah vetëruajtja) të lënë në mëshirë të vetvetes si të përgjegjshëm për aktin e vet dhe për pasojat që dalin prej tij.

Me dallim, por historia përsëritet. Përsëri shtrohet pyetja për sferën instiktive iracionale, të pakontrolluar, dekonstruktive dhe të çmendur. Për dallim nga qasja metodologjike e hulumtimeve për sjellje të rrezikshme te çiftet heteroseksuale, te të cilët raporti i këtillë ndaj seksit të rrezikshëm interpretohet nëpër analizën e gjerë të faktorëve socialë, studimeve të njëjta, të befashme, kur bëhet fjalë për геј meshkujt, fokusohen ekskluzivisht në faktorët dhe burimet psikologjike si shpjegim më i sigurt për “problemin”.

Seksi i rrezikshëm përsëri i zhvendos kufijtë e fushës domethënëse të jetës e vdekjes, të racionale e iracionales dhe të potencialit transgresiv të seksualitetit dhe sferës instiktive.

Kontingjentiteti dhe historiciteti i epidemisë HIV/SIDA bëhet objekt i universalizimit i cili efektuohet përmes verifikimit repetitiv të instiktit dhe raportit të tij ndaj jetës e vdekjes dhe implimeve të tyre në kristalizimin e геј subjektivitetit. Disa kënaqësi e modele të praktikumit të seksualitetit, të valorizuara më parë përmes prizmit

практикување на сексуалноста, претходно валоризирани низ призмата на нормалното и ненормалното/перверзното/патолошкото, сега бидуваат ресенцијализирани како интересен принцип на животот на хомосексуалецот кој го води истиот кон смрт и го загрозува санитарниот ритуал и идеалот за чист живот.

Предмет на регулаторните механизми дистрибуирани преку специфичниот модул на биомота очигледно не е само животот кој ја протерува смртта од политичката анатомија на модерната држава. Смртта станува новиот инструмент во служба на регулација и реконституција на сексот. Новиот инструмент за одмерување и делимитирање на доменот на дозволеното и интелегибилното. Смртта станува алатка за реорганизација на телесноста и желбата и за територијализација на задоволствата. Или уште подобро, категоријата на сексуалноста се рedefинира (и конструира), овојпат не само во функција на мултипликација, репродукција и амплификација на животот, туку и во функција на регулација на смртта.

Овој надзор и зазор на/од смртта е превенција во името на животот, но не на животот сфатен во неговата отвореност кон виртуелното поле на облици и модификации, туку во името на „специфична форма на живот преку инсистирање на правото за продукција и репродукција на тој начин на живот“.⁷ Еросот и танатосот се ремитологизираат низ призмата на политичкото и дистрибуцијата на моќта, заемно пресекувајќи се, при што едното претставува не дијалектички след на другото, туку секогаш присутната иманентна можност и услов на/за другото. Смртта станува иманентната разлика во срцевината на самиот живот, кој им го должи обликот во којшто бидува репродуциран токму на говорите за смртта и регулацијата на истата.

të normales dhe jonormales/perverses/patologjikes, tash bëhen të riesencializuara si parim interno i jetës së homoseksualit i cili e çon atë kah vdekja dhe e rrezikon ritualin sanitar dhe idealin për jetë të pastër.

Objekt i mekanizmave rregullatore të distribuara përmes modulit specifik të bifuqisë dukshëm nuk është vetëm jeta e cila e përze vdekjen nga anatomia politike të shtetit modern, vdekja bëhet instrumenti i ri në shërbim të rregullimit dhe rikonstruticionit të seksit, instrumenti i ri për matjen dhe delimitimin e domenit të të lejuarës dhe inteligjibiles. vdekja bëhet vegël për riorganizim të shtetësisë dhe dëshirës dhe territorializimin e kënaqësive. Ose edhe më mirë, kategoria e seksualitetit ridefinohet (dhe konstruohet), kësaj radhe jo vetëm në funksion të multiplikimit, reproduksionit dhe amplifikimit të jetës, por edhe në funksion të rregullimit të vdekjes.

Kjo mbikëqyrje dhe droje e/prej vdekjes është preventivë në emër të jetës, por jo e jetës së kuptuar në hapursinë e saj kaj fusha virtuale e formave dhe modifikimeve, por edhe në emër të “formës specifike të jetës përmes insistimit të së drejtës për produksion dhe reproduksion në atë mënyrë të jetës”.⁷ Erosi dhe tanatosi rimitologizohen përmes prizmit të politikës dhe distribuimit të fuqisë, duke u puqur së bashku, me ç’rast njëra paraqet rrjedhë jodialektike të tjetrës, por gjithmonë mundësia e pranishme imanente dhe kushti i tjetrës/për tjetrën. Vdekja bëhet dallimi imanent në palcën e vetë jetës, e cila ia ka borxh formën në të cilën riprodohet pikërisht në ligjëratat për vdekjen dhe rregullimin e saj.

Смртта станува диференцијална и структурална специфика на хомосексуалната желба. Сексуалниот инверт е редефиниран преку неговата желба која ја претпоставува смртта како своја цел и казна.

Абјект и солидарноста

Со „Што сакаат геј мажите“ Халперин настојува да го ослободи прашањето за ризичниот секс од нормализирачките и морализаторски судови и да ја де-драматизира практиката на ризично однесување од перспективите за индивидуалниот, либерален и автономен субјект воопшто, со што би се интензивирале аспектите на одговорноста, дејствувањето и етичката сериозност во контекстот на превенцијата на ХИВ/СИДА преку колективното менаџирање на ризичното однесување.

Во реализацијата на овој проект Халперин се потпира на три основни референцијали: деконструирањето на бинарниот модел помеѓу хиперкогнитивниот и рационално некомпатибилниот субјект кај Лорен Бернант; текстот на Мајкл Ворнер „Небезбедно: Зошто геј мажите имаат ризичен секс“; и ре(пред)концептуализацијата на абјектот кај Марсел Жуандо (Marcel Jouhandeau) и Жан Женет.

Текстот на Мајкл Ворнер објавен во *Вилиџ војс* (*Village Voice*) во 1995 година за Халперин претставува значајно место во проектот за преосмислување на односот меѓу ризичниот секс и геј субјективитетот.

Неговиот придонес е најизразит кога станува збор за обидот за деперсонализација и депсихологизација на проблемот. Претпоставувајќи ги „длабоката идентификација со ХИВ позитивните луѓе, амбивалентноста за преживување и одбивањето на нормалниот

Vdekja bëhet specifike diferenciale dhe strukturore e dëshirës homoseksuale. Inverti seksual është ridefinuar përmes dëshirës së tij e cila e presupozon vdekjen si qëllim e dënim të vetin.

Abjekt dhe solidariteti

Me “Çfarë duan геј meshkujt” Halperini angazhohet që ta çlirojë çështjen për seksin e rrezikshëm nga gjykimet normalizuese dhe moralizatore dhe ta dedramatizojë praktikën e sjelljes së rrezikshme nga perspektivat për subjektin individual, liberal dhe autonom në përgjithësi, me çka do të intensifikoheshin aspektet e përgjegjësisë, veprimi dhe serioziteti etik në kontekstin e HIV/SIDA-s, preventivës përmes menaxhimit kolektiv të sjelljes së rrezikshme.

Në realizimin e këtij projekti Halperini mbështetet në tri preferenciale: dekonstrukcionin e modelit binar midis subjektit racional hiperkognitiv dhe atij racional jokompatibil te Loren Bernanti; teksti i Majkëll Vornerit “E pasigurt: Sepse геј meshkujt kanë seks të rrezikshëm”; dhe re(para)konceptualizimit të objektit te Marsel Zhuando (Marcel Jouhandeau) dhe Zhan Zhenet.

Teksti i Majkëll Vornerit i botuar në *Village Voice* 1995 për Halperinin paraqet një vend të rëndësishëm në projektin për rikonceptualizim të raportit midis seksit të rrezikshëm dhe геј subjektivitetit.

Kontributi i tij është më i theksuar kur bëhet fjalë për orvatjen për depersonalizimin dhe depsikologizimin e problemit. Duke i presupozuar “identifikimin e thellë të njerëzve HIV pozitivë, ambivalencës për të mbetur gjallë dhe refuzimit të jetës normale”⁸ si gurrë kolektive

живот“⁸ како колективно и заедничко извориште за впуштањето во ризичен секс кај геј мажите, Ворнер не само што ги де-персонализира мотивите, туку во исто време ја напушта и рамката на психологизација на интенционалноста на агенцијата. Ваквата мотивација Ворнер ја одредува како несвесна. Но, несвесна не во рамки на психоаналитичкиот исказен и концептуален систем како израз на нагонската/либидална сфера од другата страна на свеста, туку едноставно како отсуство на свесност кај актерите за логиката на нивните мотиви, како „проблем на когниција (во смисла на само-свесност), а не на психологија“.⁹

Станува збор за колективно искуство на споделени вредности и на емоционална и социјална амбивалентност на животите на геј луѓето коишто не секогаш ѝ се достапни на авто-рефлексивната и коишто внатрешно го алтерираат субјект.

Неинтенционалноста на инвенцијата за ризичен секс претставува потенцијално жариште на колективен отпор против стратегиите на нормализација, дисциплинирање и телеолошкото рационално размислување и морализирање кое ги калкулира акциите и ги устремува кон максимализација на (чистиот) живот.

Во слична насока се движи и проектот на Лорен Бернант која настојува да го промислува прашањето за ризичниот секс отаде бинарниот модел на рационалниот, неолиберален и пресметан субјект и дефектниот, патолошки и фантомски опозит, т.е. на интенционалниот и неинтенционалниот субјект. Практикувањето ризичен секс претставува проблем кој ги преминува границите на сексуалноста сфатена како автономна, свесна и интенционална агенција на само-присутниот субјект и кој бара умерена пер-

dhe e përbashkët për t'u lëshuar në seks të rrezikshëm te gej meshkujt, Vorneri jo vetëm që i depersonalizon motivet, por në të njëjtën kohë e braktis edhe kornizën e psikologjizmin e intencionalitetit të agjencisë. Motivimin e këtille Vorneri e përcakton si të pavetëdijshme. Por, e pavetëdijshme jo në suazat e sistemit psikanalitik rrëfyes dhe konceptual si shprehje e sferës instinktive/libidale nga ana tjetër e vetëdijes, por thjeshtë si mungesë e të vetëdijshmes te personazhet për logjikën e motiveve të tyre, si “problem i kognicionit (në kuptimin e vetëdijesimit), e jo të psikologjisë”.⁹

Bëhet fjalë për një përvojë kolektive të vlerave të ndara midis vetes dhe të ambivalencës emocionale e sociale të jetëve të gej njerëzve të cilët jo gjithmonë janë të qasshëm për autorefleksionin dhe të cilët përbrenda e alterojnësubjektin.

Jointencionaliteti i intencës për seks të rrezikshëm paraqet një vatër potenciale për rezistencë kolektive kundër strategjive të normalizimit, disiplinimit dhetë të menduarit teleologjik racional dhe të moralizimit i cili i kalkulon aksionet dhe i kahëzon kah maksimalizimi i jetës (së pastër).

Në kahe të ngjashme sillet edhe projekti i Loren Bernantit e cila orvatet ta rumbullakojë çështjen për seksin e rrezikshëm përtej modelit binar të subjektit racional, neoliberal dhe të llogaritshëm dhe opozitën e difektshëm patologjik dhe fantom, me një fjalë subjektin intencional dhe jointencional. Praktikimi i seksit të rrezikshëm paraqet një problem i cili i kalon kufijtë e seksualitetit të kuptuar si agjenci autonome, e vetëdijshme dhe intencionale e subjektit të vetë-pranishëm dhe i cili kërkon një perspektivë të matur e cila do t'i drejtpeshojë

спектива која ќе ги урамнотежи претерувањата на обвинувањата за неодговорното и интенционално ризично однесување и „херојската трансгресија на нашиот напад врз социјалните норми“.¹⁰

Како спорно место во аргументацијата на Ворнер Халперин, таа го забележува инклинирањето кон психоаналитичкиот модел за објаснување на трансгресивноста на нагонот по однос на културниот репресивен норматив и, следствено, за објаснувањето на неинтенционалната интенција при впуштањето во ризичен секс како продор на абјектот кој „продолжува да биде нашата валкана тајна“.¹¹

Детронизирајќи го егото од овластената позиција на господар врз самиот себе и сексот кој би требало да се стреми кон живот, среќа, себепотврдување и љубов кон самиот себе, Ворнер зазема психоаналитички и Батајски стил на објаснување на антисоцијалната и трансгресивна сексуална енергија. Исклучувањето на ваквата перспектива во изготвувањето на стратегиите за превенција, смета Ворнер, води и кон исклучување на серија сексуални практики на стекнување задоволство кои одбиваат да бидат „соодветни и добри“ и, воопшто, кон неуспех на ваквите стратегии за борба против СИДАта.

За разлика од Ворнер, Халперин „нашата валкана тајна“ (абјектот) како опција за преосмислување на геј идентитетот, ризичното однесување и изнаоѓањето нови стратегии за превенција, ја релоцира од интимната приватна сфера на внатрешната топографија на психоанализата кон полето на социјалното, културното и колективното геј искуство.

Абјектот за Халперин претставува колективен емоционален, социјален и политички модел на егзистенција на геј идентитетот. Радикално издвоениот,

тепримет е акузаве për sjelljen e papërgjegjshme dhe intencionale të rrezikshme dhe “transgresionin heroik të sulmit tonë ndaj normave sociale”.¹⁰

Si vend kontestues në argumentimin e Vorner Halperinit, ajo e vë në dukje inklinimin ndaj modelit psikanalitik për shpjegimin e transgresivitetit të instinktit në raport me normativin kulturor represiv dhe, kësisoj, për shpjegimin e intencës jointencionale me rastin e lëshimit në seks të rrezikshëm si depërtim i objektit i cili “vazhdon të jetë fshehtësia jonë e ndyrë”.¹¹

Duke e detronizuar egon nga pozita e autorizuar e patronit ndaj vetvetes dhe seksit i cili do të ishte dashurta synojë jetën, lumturinë, vetëverifikimin dhe dashurinë ndaj vetvetes, Vorneri merr një stil psikanalitik dhe të Batasit për shpjegimin e energjisë antisociale e transgresive seksuale. Përrjashtimi i një perspektive të këtillë në përgatitjen e strategjive për preventivë, mendon Vorneri, shpie edhe kah përrjashtimi i një vargu të praktikave seksuale të fitimit të kënaqësisë që refuzojnë të jenë “përrkatës dhe të mirë” dhe, në përrgjithësi, kah mossuksesit i strategjive të tilla për luftë kundër SIDA-s.

Për dallim nga Vorneri, Halperini “fshehtësinë tonë të ndyrë” (objektin si opcion përriformësim të mendimit të геј идентитетit, sjellja e rrezikshme dhe gjetja e strategjive të reja për preventivë, e rivendos nga sfera intime private në topografinë e brendshme të psikanalizës kah fusha e геј përvojës sociale, kulturore e kolektive.

Objekti për Halperinin paraqet një model kolektiv emocional, social dhe politik i ekzistencës së геј идентитетit. Objekti i veçuar në mënyrë radikale, i keq

гнасен и отфрлен објект на зазорот-абјектот, кој кај Кристева ја означува нарцистичката криза внатре самиот субјект, како нелагодноста на Другиот тампониран отаде територијата на егото во мрачниот континент на несвесното, за Халперин претставува ефект на социјална моќ и фигурација на релациите на моќ со кој се обележува маргинализираната општествена егзистенција на геј мажите.

Халперин повторно го разоткрива абјектот како концепт во неговите почетни значења, надвор од психоанализата, како заеднички признак на егзистенцијата на социјално отфрлените, негираните и маргинализираните.

Станува збор за текст од 1939 година, насловен како „Абјекцијата“, а потпишан од католичкиот геј свештеник и антисемитски десничар, Марсел Жуандо, кој го изведува терминот од христијанската спиритуалност. Ваквата смисловна употреба на концептот, смета Халперин, ја презема и Жан Женет антиципирајќи го концептот како основен мотив во најголемиот број од своите книжевни текстови, што посебно ќе дојде до израз во Сартровската анализа на „светоста на Женет“ во 1952 година.

Абјектот и кај двајцата автори ја означува споделената социјална положба на понижување, срам и деградација која, по примерот на Жуандо, го носи потенцијалот на трансмутација, трансформација во една егзалтирачка состојба на среќа и спиритуалност, како светост спротивна од онаа во рамките на христијанството. Ова первертирање на абјектот произведува ефекти спротивни од првичните. Во моментот кога понижува, абјектот и воздигнува. Анти-социјална во основа, оваа светост е своевидна аскеза и бара истенчен однос на субјектот кон самиот себе.

dhe i hedhur poshtë i neverisë-abjektit, i cili te Kristeva e shënon krizën narcisitike brenda vetë subjektit, si mosndjerja mirë e Tjetrit të tamponuar përtej territorit të egos në kontinentin e errët të së pavetëdijshmes, për halperinin paraqet një efekt të fuqisë sociale dhe një figuracion të relacioneve të fuqisë me të cilën shënohet ekzistenca e marginalizuar shqopore e geј meshkujve.

Halperini përsëri e zbulon objektin si koncept në domethëniet e tij fillestare, jashtë psikanalizës, si shenjë e përbashkët e ekzistencës së të hedhurve nga shoqëria, të mohuarve dhe të marginalizuarve.

Bëhet fjalë për një tekst nga viti 1939 i titulluar si “Bajeksioni”, kurse i nënshkruar nga geј kleriku katolik dhe djathtisti antisemit Marsel Zhuando, i cili e derivon termin nga spiritualiteti krishter. Përdorimin me kuptim të tillë të konceptit, mendon Halperini, e huazon edhe Zhan Zheneti duke e anticipuar konceptin si motiv themelor në numrin më të madh të teksteve të veta letrare, që në mënyrë të veçantë do të vijë në shprehje në analizën e Sartrit të “shenjtërisë së Zhenetit” në vitin 1952.

Abjekti te të dy autorët e shënon pozitën sociale të ndarë mes vetes, turpi dhe degradimi i cili, sipas shembullit të Zhuandos, e bart potencialin e transmutacionit, transformimit në një gjendje të ekzaltuar të fatit e spiritualitetit, si shenjtëri e kundërt nga ajo në suazat e krishterimit. Ky perversim i objektit prodhon efekte të kundërta nga të parat. Në momentin kur poshtëron, objekti njëherësh edhe lartëson. Antisociale në esencë, kjo shenjtëri është një aksezi i llojit të vet dhe kërkon marrëdhënie të hollë të subjektit ndaj vetvetes.

Во исто време, интензивниот духовен труд ја расколебува и границата помеѓу интенционалното и неинтенционалното/неантиципирано себе-преобликување и релационирање и отпор кон доминантната социјална конфигурација и когнитивен простор. Колку што станува збор за непредвидено искуство на среќа, подеднакво станува збор и за интензивен однос на труд и рефлексija кон самиот себе и за реципрочна дијалектичка борба за значење помеѓу геј субјектот и социјалниот свет.

Трансцендирајќи ги социјалната опресија и понижувањето во перверзна екзалтација, примерот на Женет го отвара хоризонтот на заедничката еротска солидарност помеѓу злоупотребените и стигматизираните со општествениот срам.

Алхемијата на абјектот ги генерира условите за борба што „се случува не во психата, туку во полето на социјалната моќ“.¹²

Стравот и ужасот стануваат предмет на ерото-спиритуална трансфигурација во отпор и желба која ја изместува оптиката на самоперцепцијата на геј субјектот и на неговиот однос кон хегемонијата на културниот поредок.

Она што посебно го фасцинира Халперин во Женетовското трансформирање на абјектот е парадоксот на неинтенционалната интенција и мистериозниот процес на агенција ослободен од затворениот триаголник на психоанализата. Колку што абјектноста е нужност на геј егзистенцијата, подеднакво е нужна и светоста од другата страна на изборот. „Женет ниту дејствува, ниту е целосно објект на дејство“.¹³

Нè të njëjtën kohë, puna intensive shpirtërore e luhat edhe kufirin midis vetëreformësimit intencional dhe joaintencional/joanticipuesdherelacionimiterezistencës ndaj konfiguracionit dominant social dhe hapësirës kognitive. Sa bëhet fjal për përvojën e papapararë të lumturisë, po aq bëhet fjalë edhe për raportin intensiv të punës dhe refleksionit ndaj vetvetes dhe për luftën e ndërsjellë dialektike për domethënie midis geј subjektit dhe botës sociale.

Duke e transcendentuar opresionin social dhe poshtërimin në ekzaltim pervers, shembulli i Zhenetit e hap horizontin e solidaritetit të përbashkët erotik midis të të keqpërdorurve dhe të stigmatizuarve me turpin shoqëror.

Alkimia e objektit i gjeneron kushtet për luftë që “ndodh jo në psikë, por në fushën e fuqisë sociale”.¹²

Frika dhe tmërri bëhen objekt i transfigurimit eroto-spiritual në rezistencën dhe dëshirën e cila e zhvendos optikën e vetëperceptimit të geј subjektit dhe të marrëdhënies së tij me hegemoninë e rendit kulturor.

Ajo që e fascinon në mënyrë të veçantë Halperinin në transformimin e Zhenetit të objektit është paradoksi i intencionit jointencional dhe procesi misterioz i agjencisë së çliruar nga trekëndëshi i mbyllur i psikanalizës. Sa është objektiviteti nevojë e geј ekzistencës, po aq është nevojë edhe shenjtëria e anës tjetër të zgjedhjes. “Zheneti as vepron, as është tërësisht objekt veprimi”.¹³

Отвореното: Алхемија, Отпор, Превенција

Целокупниот проект на Халперин, сепак, не претендира да го постулира абјектот како заеднички есенцијален именител на целокупното геј искуство. Целта многу повеќе се состои во обидот да се сврти целокупната дискусија за сексот и ризикот во насока којашто ќе ги избегне психоаналитичките спекулации за смртниот нагон како квинтесенција на геј субјективизмот и како „објективна“ елаборација на причините за ризичен секс помеѓу геј мажите. Перспективата на Халперин се потпира на ставот на Ворнер дека има потреба да „се инкорпорираат прашањата за квир афектот и субјективитетот во превентивните стратегии за ХИВ/СИДА“. ¹⁴ Борбата против епидемијата е можна и преку општествени значења без да има потреба да се навлегува во спекулации за човековата психа.

Еротската солидарност и себе-трансформацијата преку духовниот аскетски труд, кои произлегуваат како резултат на трансфигурацијата на искуството на абјектност, страв и ужас, претставуваат политичка опција којашто се карактеризира токму со сопствената аполитичност и отпор кон политичкото нормирање. Алтернативата што ја нуди Халперин претставува во основа политичка опција за отпор чијашто политичка корисност се исцртува токму во нејзиниот потенцијал кон субверзија на секоја стерилна политичка програма и уривање на границите на нормативот кон отворениот хоризонт на неантиципирачки и виртуелни можности.

Алхемијата на абјектот кај Халперин, по примерите на Жуандо и Женет, претставува не само текстуален, туку и дискурзивен, стратешки и политички есеј за реструктурирање на односите помеѓу геј луѓето и на

E hapura: Alkimia, Rezistenca, Preventiva

Projekti i tërësishëm i Halperinit, megjithatë, nuk pretendon ta postulojë objektin si emërues thelbësor i përbashkët i tërë geј përvojës. Qëllimi më shumë qëndron në përpjekjen që të kthehet diskutimi i tërësishëm për seksin dhe rrezikun në një kahe e cila do t'u ikë spekulimeve psikanalitike për instinktin mortor si kuintesencë e geј subjektivizmit dhe si elaborim "objektiv" i shkaqeve për seks të rrezikshëm midis geј meshkujve. Perspektiva e Halperinit bazohet në qëndrimin e Vornerit se ka nevojë që "inkorporohen çështjet çështjet për kuir afektin dhe subjektivitetin në strategjitë preventive në HIV/SIDA". ¹⁴ Lufta kundër epidemisë është e mundur përmes domethënieve shoqërore pa pasur nevojë për t'u futur në spekulime për psikën e njeriut.

Solidariteti erotik dhe vetëtransformimi përmes mundit asketik shpirtëror, që dalin si rezultat i transfigurimit të përvojës së objektivitetit, frikës dhe tmerrit që paraqesin opSION politik i cili karakterizohet pikërisht me apoliticitetin e vet dhe me rezistencën ndaj normimit politik. Alternativa të cilën e ofron Halperini paraqet në thelb një opSION politik për rezistencën dobia politike e së cilës përvijohet pikërisht në potencialin e saj drejt subverzimit të çdo programi steril politik dhe rrënimin të normativit kah horizonti i hapur i mundësive të paanticipuara dhe virtuale.

Alkimia e objektit të Halperini, sipas shembujve të Zhuando-s dhe Zhenet-it, paraqet jo vetëm një ese tekstual, por edhe diskurziv, strategjik e politik për rikonstrukcionin e marrëdhënieve midis geј njerëzve

односот на геј луѓето сами кон себе. Алхемијата на абјект е всушност опција за трансцендирање на срамот¹⁵ и понижувањето со коешто живеат ХИВ позитивните луѓе и можност да се генерира среќа и задоволство од сопствената егзистенцијална позиција. Последицата на тоа би бил еден поотворен и поискрен однос кој би го намалил ризикот од ризичен секс и би ја креирал можноста за комунитарност единствено преку храброста да се каже, без срам и страв од исклучување, дека некој е носител на вирус.

И во крајна линија, ваквата аскеза и грижа за себе ја отвора сексуалноста кон множеството извори на задоволство, љубов, експеримент и инвентивност по површината на телесноста и плуралитет од афективни релации кои би ја интензивирале идната можност за креирање и на други стратегии за превенција и отпор против дисциплинарните и регулаторни апаратури на моќта.

Замки (Дијалектика на ослободувањето)

Анализата што ја нуди Халперин во „Што сакаат геј мажите“ по однос на ризичниот секс, геј субјективитетот и новата етика и политика на превенцијата на ХИВ/СИДА, и покрај сета смелост и ингениозност, имплицира и неколку ризични места коишто можеме да ги подведеме под две генерални насоки.

Првиот проблем произлегува од постојаното инсистирање на Халперин на рефокусирање кон проблемот низ социјална, практична и политичка перспектива, наспроти која стои доминантната психоаналитичка перспектива којашто, според Халперин, што е воедно и сосем издржано тврдење, се служи со либералистичката логика за индивидуалниот, автономен и одговорен субјект ситуиран во доменот на приватното.

dhe raportit të geј njerëzve mes vetes. Alkimia e objektit në të vërtetë është opsjon për trensdimin e turpit¹⁵ dhe poshtërimin me të cilin jetojnë njerëzit HIV pozitivë dhe mundësinë që të gjenerohet lumturi dhe kënaqësi nga pozita vetanake ekzistenciale. Pasoja e kësaj do të kishte qenë një marrëdhënie më e hapur dhe më e sinqertë i cili do ta kishte zvogëluar rrezikun nga seksi i rrezikshëm dhe do ta krijonte mundësinë për komunitaritet vetëm përmes guximit që të thuhet, pa turp e frikë nga ekskluzioni, se dikush është bartës i virusit.

Dhe në fund të fundit, askezisi i këtillë dhe kujdesi për veten e hap seksualitetin kah shumësia e burimeve të kënaqësisë, kah dashuria, eksperimenti dhe intenca në sipërfaqen e shtetësisë dhe kah pluraliteti na relacionet afektive të cilat do ta intensifikonin mundësinë e ardhshme për krijimin edhe të strategjive të tjera për preventivë dhe rezistencë kundër aparaturave disiplinore dhe rregullatore të fuqisë.

Kurthi (Dialektika e çlirimit)

Analizën që e ofron Halperini në “Çfarë duangeј meshkujt” lidhur me seksin e rrezikshëm, геј subjektivitetin dhe etikën e re dhe politikën e preventivës ndaj HIV/SIDA-s edhe krahas gjithë guximit dhe ingjeniozitetit, implikon edhe disa vende të rrezikshme të cilat do të kishim mundur t'i vendosim në dy kahe gjenerale.

Problemi i parë del nga insistimi i vazhdueshëm i Halperinit në rifokusimin drejt problemit nëpër perspektivën sociale, praktike e politike përballë së cilës qëndron perspektiva dominante psikanalitike e cila, sipas Halperinit, që njëherësh është një pohim mjaft i qëndrueshëm, shërbehet me logjikën liberaliste për objektin individual, autonom dhe përgjegjës i situuar në domenin e privates.

Замката кон којашто може да одведе ваквата позиција е токму реинсталирањето на либералистичката бинарна рамка меѓу приватното и колективното, психолошкото и социјалното или полето на политичката анатомија.

Постојаното разликување на неговата позиција од хегемонијата на психоанализата и психијатријата го деконструира неговиот обид за излез од истата, доведувајќи го во неизбежен однос на диференцијација и релација, што би значело зависност, со психоаналитичкото исказно поле.

Дефинирањето на неговиот значенски систем ја претпоставува психоаналитичката сигнификациска парадигма како нужен предуслов за конституција. И покрај тоа што во историска перспектива Халперин, преку текстовите на Жуандо и Женет, го датира концептот на абјектот како претходечки на психоаналитичкиот на Кристева, сепак, парадоксално, низ значенската логика, концептот на Кристева е претпоставка која првин мора да биде негирана, што би значело и дека му претходи. Автономијата на социјалната и политичката позиција на анализа на абјектот иманентно ја претпоставува психоаналитичката позиција.

Надвор од овој круг на значенските игри, проблемот на истото прашање е и во настојчивата дихотомизација на двете парадигми.

И Фуко (Светецот) самиот ќе каже дека:

„не може да се каже дека душата е илузија или идеолошки ефект. Таа постои, реална е, постојано се создава околу телото, на него и во него, со помош на моќта која се спроведува над тие што се казнуваат и главно над оние што се дресираат, надзираат и превоспитуваат. Тоа е ис-

Kurthi të cilin mund ta sjell pozita e këtyllë është pikërisht riinstalimi i kornizës liberaliste binare midis privates e kolektives, psikologjikes e sociale ose fushës së anatomisë politike.

Dallimi i tashëm i pozitës së tij nga hegjemonia e psikanalizës dhe psikiatrisë e dekonstrukton përpjekjen e tij për dalje nga ajo, duke e sjellë në raport të paevitueshëm të diferencimit dhe relacionit, që do të thoshte varësi, me fushën treguese psikanalitike.

Definimi i sistemit të tij domethënës e presupozon paradigmen psikanalitike sinjifikative si parakusht i nevojshëm për konstitucion. Edhe krahas kësaj që në perspektivën historike Halperini, përmes teksteve të Zhuando-së dhe Zhenet-it, e daton konceptin e objektit si paraprijës i psikanalitikes si Kristevës, megjithatë, paradoksalisht, nëpër logjikën domethënëse, koncepti i Kristevës është supozim i cili së pari duhet medoemos të mohohet, që do të thotë se i paraprin. Autonomia e pozicionit social e politik e analizës së objektit në mënyrë imanente e supozon pozicionin psikanalitik.

Jashtë këtij qarku të lojërave domethënëse, problemi i çështjes së njëjtë është dihomizimi këmbëngulës i të dy paradigmave.

Edhe Fuko-ja (i Shenjti) vetë do të thotë:

“Nuk mund të thuhet se shpirti është iluzion ose efekt ideologjik. Ai ekziston, është real, vazhdimisht krijohet rreth trupit, mbi të dhe në të, me ndihmën e fuqisë e cila zbatohet mbi ata të cilët ndëshkohen dhe kryesisht mbi ata të cilët dresohen, mbikëqyren dhe riedukohen. Ky është realiteti

ториската реалност на душата која, за разлика од душата претставена во христијанската теологија, не се раѓа во грев и вина, туку се раѓа од казнувањето, од надзорот и принудата... Душата е последица и инструмент на политичката анатомија. Душата е затвор на телото!¹⁶

Ова не значи дека застанувам во позиција на одбрана на психоаналитичката перспектива. Напротив, сметам дека истата треба да се критикува, деконструира и преиспита низ позиција која ќе ги согледа заемните испреплетувања на структурите на моќта и внатрешниот живот и психичката топографија којашто истите ја условуваат и конструираат, затскривајќи ја притоа својата генеалогичка и интронизирајќи се како универзални и вечни структури на психичкото функционирање на субјектот.

Игнорирањето на психоаналитичкиот дискурс му ја нуди можноста на истиот да се амнестира од неговите инвестиции на моќ. Затоа сметам дека разглобувањето на истиот, посочувањето на неговите некохерентни места и укажувањето на неговата културна, историска, политичка и симболичка флексибилност е стил со кој се пренабреднува бинарната рамка.

Психичката реалност на субјектот е факт кој се должи на самиот процес на субјективизација и потчинување на структурите на моќта, на ограничување, присилба и интериоризација на истите. Замката на психоанализата и капитализмот е токму во реификацијата на приватизацијата на колективниот мит и затворањето на индивидуата во субјективната психичка внатрешност.

Субјектот и Моќта се во континуирана заемно-потпорна динамика. Моќта го прави возможен субјектот кој повратно цитирајќи ја истата, низ постојаниот

historik i shpirtit i cili, për dallim nga shpirti i paraqitur nga teologjia e krishterimit, nuk lindet në mëkat e faj, por lindet nga ndëshkimi, nga mbikëqyrja dhe detyrimi. Shpirti është burg i trupit”.¹⁶

Kjo nuk do të thotë se qëndroj në pozicionin e mbrojtjes së perspektivës psikanalitike. Përkundrazi, mendoj se kjo duhet të kritikohet, të dekonstruohet dhe të rishqyrtohet nëpër pozicionin i cili do t'i shohë ndërthurjet e ndërsjella të strukturës së fuqisë dhe jetës së brendshme dhe topografisë psikike të cilën ato e kushtëzojnë dhe konstruojnë, duke e fshehur me këtë rast gjenealogjinë e vet dhe duke u infronizuar si struktura universale e të amshueshme të funksionimit psikik të subjektit.

Injorimi i diskursit psikanalitik ia ofron mundësinë po të njëjtit që të amnistohet nga investimet e tij të fuqisë. Prandaj mendoj se shpërbërja analitike e tij, theksimi i vendeve jokohërente të tij dhe vënia në dukje e fleksibilitetit të tij kulturor, historik, politik dhe simbolik është stil me të cilin kapërcehet korniza binare.

Realiteti psikik i subjektit është fakt i cili i detyrohet vetë procesit të subjektivizimit dhe nënshtrimit të strukturave të fuqisë, të kufizimit, detyrimit të dhunshëm dhe interiorizimit të tyre. Korniza e psikanalizës dhe kapitalizmit qëndron pikërisht në reifikacionin e privatizimit të mitit kolektiv dhe mbylljes së individit në brendinë psikike.

Subjekti dhe Fuqia janë në një dinamikë të vazhdueshme të ndërsjellë-mbështetëse. Fuqia e bën të mundshëm subjektin i cili në mënyrë të kthyeshme duke e cituar

процес на реитерација ја консолидира и потврдува моќта.

Самиот процес на интернализација „ја фабрикува дистинкцијата помеѓу внатрешниот и надворешниот живот, нудејќи ни дистинкција помеѓу психичкото и социјалното“.¹⁷

Другиот проблем кој се кристализира произлегува од проектот за трансфигурација на абјектот. Имено, во почетокот на есејот, Халперин и самиот нагласува дека фокусот врз геј субјективитетот е најстар кога станува збор за бели, социјално привилегирани мажи, чија автономија не е изразито предмет на политичка и културна опресија или какви и да било други надворешни пречки и чиешто ризично сексуално однесување не би можело да се објасни преку социјалните фактори, коишто се користат како аналитичка алатка во објаснувањето на истото однесување кај хетеросексуалните парови.

Во понатамошниот тек на текстот, примерите со кои Халперин оперира доаѓаат од приказни на геј мажи чијашто социјална и економска позадина е сосем различна од гореспоменатата група на геј мажи. Католицист, свештеник, анти-семитист, десничар од 1939 година, и на другата страна, Жан Женет чијшто биографски наратив е преполнет со точки коишто упатуваат на богато „криминално досие“ и на социјална, политичка и економска неконформност.

Проблемот всушност и не е толку во аргументациската доследност, туку и во самата можност на ваквиот проект, кој и покрај фасцинацијата на Халперин од ненамерната интенционалност и мистеријата на процесот на трансформација, подразбира слободо-волен и свесен акт на агенција и отпор.

atë, nëpër procesin e vazhdueshëm të reiteracionit e konsolidon dhe e vërteton fuqinë.

Vetë procesi i internalizimit “e fabrikon distinkcionin midis jetës së brendshme dhe të jashtme, duke ofruar distinkcion midis psikikes dhe sociale”.¹⁷

Problemi tjetër i cili kristalizohet del nga projektet për transfiguracion të objektit. Pra, në fillim të esesë, Halperini edhe vetë thekson se fokusi mbi геј субјективитетин është më i ashpër kur bëhet fjalë për meshkuj të bardhë, socialisht të privilegjuar, autonomia e të cilëve nuk është lëndë e opresionit politik e kulturor ose çfarë do pengesash të tjera të jashtme dhe sjellja e rrezikshme seksuale e të cilëve nuk do të mund të shpjegohej përmes faktorëve socialë, të cilët shfrytëzohen si vegël analitike në shpjegimin e asaj sjelljeje të çiftete heteroseksuale.

Në ecurinë e më tutjeshme të tekstit, shembujt me të cilët operon Halperini vijnë nga rrëfimet e геј meshkujve prapavija sociale e ekonomike e të cilëve është krejtësisht e ndryshme nga grupi i sipërpërmendur i геј meshkujve. Katolicist, klerik, antisemit, djathtist nga viti 1939 dhe në anën tjetër Zhan Zhenet-i narrativi biografik i të cilit është përplot me pika të cilat bëjnë me gisht kah një “dosje kriminale” e pasur dhe kah jokonforiteti politik e ekonomik.

Problemi në të vërtetë nuk qëndron puna vetëm në konsekuencën argumentuese, por edhe në vetë mundësinë e projektit të këtillë, i cili edhe krahas fascinimit të Halperinit me intencionalitetin e jointenduar dhe misterin e procesit të transformimit, nënkupton aktin e vullnetit të lirë dhe të vetëdijshëm të agjencisë dhe rezistencës.

Автономијата на субјектот, кој е претпоставен како екстерен на доминантната политичка апаратура на моќта, продолжува да се провлекува низ целиот проект на Халперин. Иако самиот тој нагласува дека се ограда од либералистичките импликации на текстот на Женет и Сартровата интерпретација на истиот, сепак реализацијата на истиот проект кај Женет се покажува како невозможен без таквата претпоставка. Светоста на Женет е во постојан ризик да остане заслепена од сопствениот поход кон слободата, без притоа да го увиди перформативот кој ја прави истата ефект на сопствениот ритуал.

Во истиот контекст, она што се потврдува како најранливо место е замката на дијалектичката борба. Женетовскиот процес на трансформација вклучува постапки на пресврт и реформулација на дадените категории. Но, овој пресврт е главно во насока на нивно превреднување по однос на бинаризмите за добро-лошо, здраво-патолошко, нормално-ненормално, морално-неморално... Ова несомнено претставува флагрантно субверзивен акт и стратегија на отпор. Сепак, Женет останува незаинтересирана за „разместување или ресигнификација на доминантните термини што би ја адресирало доминантната култура“.¹⁸

Ваквата стратегија ја носи опасноста на либерализмот за постоењето на позиција надвор од структурите на моќ. Алтеритетот и Другоста не се дадени, туку се продуцирани. Дијалектичката логика на колонизацијата преку радикалната диференцијација на Другиот го конструира истиот. Истовремено, додека го чисти сопствениот поредок од „опасната“ Другост, колонизаторот го конструира и сопствениот идентитет преку таквата релација на диференцијација, притоа затскривајќи ја оваа генеалогija.

Autonomia e subjektit, i cili merret me mend si ekstere i aparaturës dominonte politike të fuqisë, vazhdon të përbirohet në tërë projektin e Halderinit. Edhe pse edhe vetë ai thekson se distancohet nga implikimet liberaliste të tekstit të Zhenet-it dhe të interpretimit të tillë të Sartrit, megjithatë realizimi i këtij projekti te Zhenet-i dëshmohej si i pamundshëm pa supozimin e tillë. Shenjtëria e Zhenet-it është në rrezik t; vazhdueshëm që të mbetet e verbuar nga turri i tij kah liria, pa e vënë re, me këtë rast, performativin i cili e bën këtë një efekt të ritualit të vet.

Në këtë kontekst, ajo që vërtetohet si vend më i lëndueshëm është kurthi i luftës dialektike. Procesi i Zhenet-it i transformimit inkuadron procedura të kthesës dhe të riformulimit të kategorive të dhëna. Por, kjo kthesë kryesisht është në kahe të revalorizimit të tyre në raport me binarizmat për mirë-keq, shëndet-patologjike, normale-jonormale, morale-jomorale... Kjo padyshim paraqet një akt flagrant subversiv dhe një strategji e rezistencës. Megjithatë, Zheneti mbetet e painteresuar për “zhvendosjen ose resignifikimin e termeve dominante të cilat do ta adresonin kulturën dominante”.¹⁸

Strategjia e këtillë ka rrezikun nga liberalizmi për ekzistimin e pozicionit jashtë strukturave të fuqisë. Alteriteti dhe Tjetërsia nuk janë të dhëna, por të prodhuar. Logjika dialektike e kolonizimit përmes diferencimit radikal të Tjetrit e konstrukton të njëjtin. Njëherësh, derisa e pastron rendin e vet nga Tjetërsia “e rrezikshme”, kolonizatori e konstrukton edhe identitetin e vet përmes relacionit të tillë të diferencimit, duke fshehur, me këtë rast, këtë gjenealogji.

Токму разликата на Другиот ја прави можна фондацијата на сопството на колонизаторот. Или, негативниот колонизиран и маркиран идентитет е негиран во насока на основање на позитивната себност на колонизаторот.

„Реалноста не е дијалектичка, колонијализмот е“.¹⁹

Замката на дијалектиката господар-роб е всушност во есенцијализацијата на атрибутот конструиран како таков од и за потребите на господарот. Сметам дека можноста на отпорот лежи не само во борбата против хегемонијата на доминантната култура, туку и во борбата со хегемонијата на сопствениот идентитет. Халперин со право забележува во „Свети Фуко“ дека борбата за слобода базирана врз претпоставките за дискурзивно конструираната сексуалност е она што нè прави неслободни. Но, спротивно на таквото тврдење, вака заснованиот проект тргнува од претпоставките за автономија надвор од релациите на моќ. Колку и да не се намерите на Халперин во согласност со тоа, самиот материјал со кој работи го прави крајниот исход или утописки или спротивен на целта.

Реконтекстуализацијата и ресигнификацијата на доминантните термини е стартна позиција за разгледување на хегемонијата и соголдувањето на нејзините механизми.

Како што потенцира и Фуко во „Археологија на знаењето“, материјалноста на исказот на секој дискурс е местото од коешто секој дискурс може да биде субвертиран и поткопан однатре преку повторување и изместување на дискурзивните искази и стратегии во спротивни/различни насоки, цели и контексти.

Pikërisht dallimi i Tjetrit e bën të mundshëm Fondacionin e qetësisë së kolonizatorit. Ose, identiteti negativ i kolonizuar dhe i markuar është mohuar në kahe të themelimit të qetësisë pozitive të kolonizatorit.

“Realiteti nuk është dialektik, kolonializmi është”.¹⁹

Kurthi i dialektikës pronar-skllav është në të vërtetë në esencjalizmin e atributit të konstruktuar si i tillë nga dhe për nevojat e pronarit. Mendoj se mundësia e rezistencës qëndroj jo vetëm në luftën kundër hegjemonisë së kulturës dominante, por edhe në luftën me hegjemoninë e identitetit vetanak. Halperini me të drejtë vë re në “Shën Fuko-ja” se lufta për liri e bazuar në supozimet për seksualitetin diskurziv të konstruktuar është ajo që na bën jo të lirë. Por, përkundër pohimit të tillë projekti i bazuar në këtë mënyrë nisat nga supozimet për autonomi jashtë relacioneve të fuqisë. Sa do që të mos jenë qëllimet e Halperinit në përputhje me këtë, vetë materiali me të cilin punon e bën rezultatit e fundit ose utopik ose të kundërt me cakun.

Rikontekstualizimi dhe risinjifikimi i termave dominante është pozicion nismëtar për analizën e hegjemonisë dhe të lakuriqesimit të mekanizmave të tij.

Siç potencon edhe Fuko-ja në “Arkeologjinë e diturisë”, materialiteti i rrëfimit t[çdo diskursi është vendi nga i cili çdo diskurs mund të subvertohet dhe të shkatërrohet përbrenda përmes përsëritjes dhe zhvendosjes si rrëfimeve diskurzive dhe të strategjive në kahe të kundërta/të ndryshme, nga qëllimet dhe kontekstet.

Ваквата дијалектичка позиција секогаш веќе ја носи во себе опасноста од нова хегемонизација, инсталација на нови морални и идентитарни нормативи и ексклузија на серија постоечки и сè уште неантиципирани модалитети на идентификација и градење релации. Тоа е опасноста на еден маѓепсан круг, во кој сè што би правеле е да си ги разменуваме позициите на моќ, без притоа да креираме нови релации на продукција и дестабилизација/разигрување на доминантните структурни релации на моќ.

Pozicioni i këtitllë dialektik tashmë e bart në vete rrezikun nga hegjemonizmi i ri, nga instalimi i normativave të reja morale e nga normativi identitar dhe ekskluzioni i serisë së modaliteteve të identifikimit dhe nga ndërtimi i relacioneve. Ky është rreziku i një rrethi magjik në të cilin gjithçka që do të kishim bërë është që t'i ndërrojmë pozicionet e fuqisë, pa krijuar, me këtë rast relacione të reja të produksionit dhe të destabilizimit/ lojës së relacioneve dominonte strukturore të fuqisë.

Pëkthim: Xhabir Ahmeti

Белешки:

1. Мишел Фуко, *Ненормални: Предавања на Колеж де Франсу, година 1974-1975*, прев. Милица Козич (Нови Сад: Светови, 2002), 199.
2. Мишел Фуко, *Историја на Сексуалноста: Волја за знаење*, прев. Владо Ефтимов (Скопје: Три, 2003), 56.
3. Michel Foucault at David M. Halperin, *What Do Gay Men Want* (USA: The University of Michigan Press, 2007), 4.
4. David Halperin, *Saint Foucault, Towards a Gay Hagiography* (New York: Oxford University Press, 1995).
5. Michel Foucault, "The Subject and Power" in *The Essential Foucault*, ed. by Paul Rainbow and Nicolas Rose (New York: The New Press, 1994), 138-139.
6. Halperin, *Saint Foucault*, 18.
7. Judith Butler, *Sexual Inversions*, in *Discourses of Sexuality*, ed. D. Stanton (Ann Arbor: University of Michigan, 1992), 85.

Notes:

1. Мишел Фуко, *Ненормални: Предавања на Колеж де Франсу, година 1974-1975*, përkth. Милица Козич (Нови Сад: Светови, 2002), 199.
2. Мишел Фуко, *Историја на Сексуалноста: Волја за знаење*, прев. Владо Ефтимов (Скопје: Три, 2003), 56.
3. Michel Foucault at David M. Halperin, *What Do Gay Men Want* (USA: The University of Michigan Press, 2007), 4.
4. David Halperin, *Saint Foucault, Towards a Gay Hagiography* (New York: Oxford University Press, 1995).
5. Michel Foucault, "The Subject and Power" in *The Essential Foucault*, ed. by Paul Rainbow and Nicolas Rose (New York: The New Press, 1994), 138-139.
6. Halperin, *Saint Foucault*, 18.
7. Judith Butler, *Sexual Inversions*, in *Discourses of Sexuality*, ed. D. Stanton (Ann Arbor: University of Michigan, 1992), 85.

8. Michael Warner, "Unsafe: Why Gay Men Are Having Risky Sex", appendix at Halperin M. David, *What Do Gay Men Want* (USA: The University of Michigan Press, 2007), 163.
9. David M. Halperin, *What Do Gay Men Want* (USA: The University of Michigan Press, 2007), 57.
10. Halperin, *What Do Gay Men Want*, 53.
11. Warner, 163.
12. Halperin, *What Do Gay Men Want*, 76.
13. Halperin, *What Do Gay Men Want*, 83.
14. Halperin, *What Do Gay Men Want*, 99.
15. За политиките на срамот и ингениозната анализа низ квивр перспектива на истите види кај Michael Warner, *Trouble With Normal: Sex Politics and the Ethics of Queer Life*, (Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press, 1999).
16. Мишел Фуко, *Надзор и казна*, прев. Наташа Ѓондева (Скопје: Слово, 2004), 33.
17. Judith Butler, *The Psychic Life of Power: Theories in Subjection* (Stanford, California: Stanford University Press, 1997), 19.
18. Leo Bersani, *Homos* (Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press, 1995), 152.
19. Michael Hardt & Antonio Negri, *Empire* (Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press, 2000), 132.
8. Michael Warner, "Unsafe: Why Gay Men Are Having Risky Sex", appendix at Halperin M. David, *What Do Gay Men Want* (USA: The University of Michigan Press, 2007), 163.
9. David M. Halperin, *What Do Gay Men Want* (USA: The University of Michigan Press, 2007), 57.
10. Halperin, *What Do Gay Men Want*, 53.
11. Warner, 163.
12. Halperin, *What Do Gay Men Want*, 76.
13. Halperin, *What Do Gay Men Want*, 83.
14. Halperin, *What Do Gay Men Want*, 99.
15. Për politikat e turpit dhe analizës ingjenioze nëpër kuir perspektivën e këtyre shih te Michael Warner, *Trouble With Normal: Sex politics and the Ethics of Queer Life* (Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press, 1999).
16. Мишел Фуко, *Надзор и казна*, përkth. Наташа Ѓондева (Скопје: Слово, 2004), 33.
17. Judith Butler, *The Psychic Life of Power: Theories in subjection* (Stanford, California: Stanford University Press, 1997), 19.
18. Leo Bersani, *Homos* (Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press, 1995), 152.
19. Michael Hardt & Antonio Negri, *Empire* (Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press, 2000), 132.